

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Nr. 3

12. märtsil 1938

X aastakäik

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja P. Kohava.

Vastutav toimetaja A. Roos.

Ilmub koolitöö kuudel, neli korda õppeaastas. Maksab aastas 50 senti.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pühavaimu 11, telefon 458-52.

Juhiseid XII võistluskirjutuseks

Võistluskirjutuse tähtjaks on määratud 27. märts. Kui aga kool seda ühist päeva kasutada ei saa, võib võistluskirjutuse teostada eelmisel päeval, 26. märtsil, pärast koolitööd. Registreerimisega hilinenud osavõtjale on võimaldatud võistluskirjutuse tähtaega pikendada, kuid tööd tulevad E. Õp. Liitu saata ühisel ajal, hiljemalt 24. aprilliks.

Käesolevas „Lootusringi Juhis“ on avaldatud teemad ja küsimused, millele tuleb võistlustöös vastata. Küsimuste sisu ei tee korraldajad õpilastele teatavaks enne, kui just võistluskirjutuse päeval. Teemad võib aga ka enne võistluskirjutust õpilastele avaldada, kui seda kohal soovitavaks peetakse.

Paber küsimustele vastamiseks võetagu mõlemas rühmas hariliku vihulehe suuruselt kokkumurtult, noorem rühmas kaks lehte (pool kantseleipoognat), vanemas — neli lehte; neile vihuna ühendatud lehtedele mahutatagu kogu töö. Paberi ühine mõõt tööde läbivaatamisel on väga tähtis, mis pärast palutakse seda arvestada. Tööd tuleb kirjutada tingimata tindiga. Juba eelmisel päeval hoiatatu õpilasi, et nad varustuksid õigemõdulise paberiga ja kirjutusabinõudega. Paberi parempoolne äär esimesel leheküljel tuleb jätta tühjaks 4—5 sentimeetri laiuse, et jätta ruumi õpilase nime, hinde ja märkuste jaoks. Sellele äärel kirjutab õpilane töö alul kooli nime ja klassi, oma eesnime, perekonnanime, vanaduse aastates, XII võistlusõping ja kirjutamise aja.

Vastata tuleb kõigile küsimustele. Iga iseseisev vastus olgu küsimuse numbriga märgitud ja alaku uue järguna. Kirjutamine peab toimuma muidugi täiesti iseseisvalt, mida korraldajal töö alul juba mõjuvalt tuleb selgitada.

Kirjutistes märgib korraldaja sisulised vead vastavale kohale lainelise punase joonega, peale selle aga veel eriti iseloomulikud kohad, mis pakuvad erilist huvi, kas oma õnnestumisega või ebaõnnestumisega, vasemale paberi äärel punase vertikaalse joonega rea (ridade) ette. Liidus puudub võimalus tuhandeisse tõisse sisuliselt süveneda, vertikaaljoonelised, märkustetegi poolt hoolikalt valitud üksikud iseloomustavad kohad võimaldavad aga kiire ja kokkuvõtliku ülevaate saada tõi üldiselt, iga üksiku kooli mõne iseloomu-

likuma määrke abil. Mingisuguseid parandusi (keelilisi, stiililisi jne.) ei ole vaja teha.

Igale tööle märgib korraldaja oma hinde üles paremale poole, töö alguses, tarvitades sõnu: hea, rahuldav, nõrk. Tööd tuleb hinnata sisuliselt, jättes arvestamata kirjavead, võttes võrdluseks ühekorraga kõik ühe rühma tööd. Et osavõtjate arv üle riigi õige suur, siis on keskkohas võimatu hinnata töid sisuliselt, eriti aga võrreldes neid, mis võib tuua juhulisi eksumusi ja tunduda osavõtjale ülekohtusena. Seepärast palub E. Õpetajate Liidu Karskuskasvatustoimkond kohapealseid korraldajaid (üksikut õpetajat või selleks moodustatud toimkondi) toimetada väga hoolsalt hindamist ja kummagi rühma kõige paremate, auhinna vääriliseks arvatavate tööde hinde juurde (hinde alla, töö alul, ülemisel parempoolsel äärel) märkida: „Auhinna vääriline!“ Siin tuleb ringi vanemil ja õpetajail ka märkida, kui mõni õpilane eriti silmapaistev olnud oma üldise tublidusega ja karskusmeelsusega; see tuleks mõne selgitava sõnaga eelmisele ülalnimetatud hindele juurde lisada. Samuti tuleb hinde all märkida need vastuste numbrid, kui olid tehtud töös vertikaaljoonelised kriipsutused vasemal äärel, see on — kohad, mis eriti iseloomulikud peeti.

Kõik ülalnimetatud märkused tehtagu punase tindiga ja töö esimesel leheküljel.

Osavõtjate tööd tuleb paigutada mõlemas rühmas eraldi kindlasse järjekorda, alates kõige paremast ja lõpetades nõrgematega, numbrdades kirjatööd selles järjekorras ja kandes samas järjekorras aruandelehele. Korraldajaid palutakse seda korraldust täpselt täita, sest sellest oleneb täiel määral auhindade määramine. Tööd tuleb järjekorranumbri järgi koondada kummaski rühmas eraldi kaanikute vahele ja siis ühisesse kooli nime kandvasse kaanikusse.

Peale koolis teostatava küsimustele vastamise on lisatööna mõlemis rühmas veel kirjand, milles õpilastel avaldub võimalus vabalt väljenduda. Selle töö võib õpilane koduse tööna täita. Paber kirjandiks tuleb võtta samuti vihulehe suuruselt kokku murtult. Kirjandil peab olema ülemisel parempoolsel nurgal, töö alul: kooli nimi ja klass, õpilase nimi, vanadus, XII võistlusõping ja kirjutamise aeg. Sinna

alla kirjutab kohapealne hindaja punase tindiga hinde ja vajalikud märkused nagu võistluskirjutise lehelegi.

Kirjand antakse ära ühes vastustega antud küsimustele ühisel kaanikus, mis kooli nime, klassi, õpilase nime ja järjenumbrit kannab.

Aruandelehtedel, mis koostatakse alamal antud eeskujul, tuleb märkida juurde kas noorem või vanem rühm. Nimeid kirjutatagu aruandelehele täpselt, selgesti ja kergestiloetaval, et Liidus auhindade määramisel ja kirjutamisel ei juhtuks vigu (eriti selgesti kirjutada tähed: o, a; n, u; v, r). Aruandelehe ette vastavasse kohta märgitagu õiges järjekorras kõige esiti kooli nimi (mitte valla nime ette kirjutada kooli nimele!), siis alles vald, maakond ja aadress.

Aruandelehel märgitagu õpilase nime järele vastavasse kohta kõik raamatud, mis õpilane varem auhinnaks juba saanud; eriti tähtis on see nõue nende suhtes, kes hinnatud auhinna vääriliseks. Aruandelehel peavad õpilase nime juures olema kõik need hinded ja märkused, mis on võistlustöö või kirjandi ülemisel parempoolsel äärel. Kui kool esimest korda võtab osa võistluskirjutusest, siis tuleb see aruandelehtedel märkida kohal, kus muidu märgitakse auhinnaks saadud raamatud, sõnadega: „I korda“. Aruandelehed olgu alla kirjutatud korraldajate poolt.

Auhinnasaajate kandidaate võiks ette näha ja märkida kummaski rühmas, heade (ja rahuldavate) hulgas kõige rohkem kuni 20% osavõtjast, nende hulgas valib siis E. O. Liidu Karskuskasvatustoimkond auhinnasaajad aruandelehel (ja kirjatööde koondamisel) antud numbrilises järjekorras. Suurema arvu kandidaatide esitamine võib tekitada ainult segadusi ja mõnigi õpilane võib jääda auhinnata, keda muidu oleks arvatud auhinna vääriliseks. Ka ei tule arvata, et esitatud 20% kõik saavad auhinnad; auhindade määramine sünnib antud järjekorras nende 20% piires, kuna lõplik arv on lehen K-toimkonna kasutada olevaist summadest. Klassid rühmas on segamini, küll aga on soovitatav, et korraldajad näeksid ette mõne auhinnasaajate kandidaadi igast klassist poeg- ja tütarlaste hulgast, neid selleks nimesitikku etteotsa soovitavas järjekorras paigutades, muidugi niipalju kui lubab seda töö väärtus ja õpilase tubilidus. Võetagu eriti tõsiselt kohtadel auhinnasaajate kandidaatide järjekorda, sest K-toimkond omalt poolt selles järjekorras harilikult muudatusi ei suuda teha ning võtab kindlas numbrilises järjekorras võimaliku arvu auhinnasaajaid mõlemast rühmast eraldi.

Kõik võistlustööd ühes aruandelehtedega tuleb saata võimalikult ühe nädala jooksul peale kirjutamist, hiljemalt aga 24. aprilliks, Eesti Õpetajate Liidu Karskuskasvatustoimkonnale Tallinna, Pühavaimu tän. 11. Töid, kui neile erilist kaaskirja juurde pole lisatud, võib saata harilikult ristpaelasaadetisena käsikirjades tariifiga: esimene 50 g — 10 senti, iga järgmine 50 g või selle osa — 2 s. Erilist kaaskirja vaja ei ole, kuid aruandeleh-

tedel olgu tehtud kõik nõuetavad märkused ja muud lisandused.

Enne tööde ärasaatmist tuleb teha vajalikud kokkuvõtted alamalantud vormi järele, mis saadetakse ühes töödega E. Õp. Liitu. Samuti tuleb jätta koolile ära kirjad aruandelehtedest, mis on vajalikud mälestuslehtede ja auhindade saamiseks.

Eelmiste aastate eeskujul palub toimkond kooli, kes leiavad võimaluse, rahas, lastele kohastes raamatutes või kunstiväärtuslikes esemistes omalt poolt auhindade arvu suurendamiseks lahkesti abiks olla. Toetus võib õpilastele minna kas nimelise annetisena või üldisel alusel; esimesel korral oleks raamatule märgitud peale üldise sissekirjutise veel, et auhind on N. koolilt. Samuti võib anda toetuse kooli soovi kohaselt kas oma koolile lisaauhindadena või mõnele teisele koolile. Viimane moodus on eriti huvitav kasvatustöökult, nagu seda läinud aastate kogemused näitasid, kus koolide vahel tekkis sooje sõprusidemeid. Kui siis koolidel leidub selleks võimalus (hoolekogu, lootusringi, kooperatiivi, erannetajate summad, raamatud), ärgu jäetagu seda palvet täitmata! Saata tuleks toetus E. Õpetajate Liidu Karskuskasvatustoimkonnale hiljemalt 24. aprilliks. Saatekirjas tuleb selgesti märkida toetuse kasutamise tingimused: kas oma koolile lisaauhindadeks, teistele koolidele üldiselt või mõnele koolile nimeliselt jne. Kui aga auhindu või lisa-auhindu koduselt kavatsetakse anda, siis teatagu sellest ülevaate saamiseks samaks ajaks toimkonnale. Vajalik on aruandelehel ülal paremal nurgal märkida toetuse saatmisest, et vältida arusaamatusi; märkimine tehtagu värviliselt.

Auhinnad ja vastavad mälestused saadetakse kohapealsele korraldajale mai keskel. Toimkond palub kooli kohal täita mälestuslehed õpilase nimedega, kuna toimkonnal selleks tööd puudub. Auhindade ja mälestuslehtede edasiandmiseks sobivam aeg jääb kooli määrata. Ülevaade võistlusõpingu tulemustest ilmub „Lootusringi Juhis“ nr. 4, mis ilmub mai keskel.

Et suur osa võistlejaist paratamatult peab auhindadest ilma jääma, nende hulgas mitmedki, kes auhindu väärriksid, siis on väga tarvilik neile teisel teel kõlblat tasu anda. Selleks tuleks koolidel teha enne tööd ja aruandelehtede ärasaatmist kõigist töist klasside järgi hinnanguline kokkuvõtte, kus oleks märgitud õpilased, kelle tööd olid täiesti head, kelle tööd rahuldavad, kellel tööd päris rahuldavad veel ei ole, kuid tuleval aastal seda võivad olla. Eriti tuleks siis veel märkida neid õpilasi, kes on saavutanud edu oma iseloomu kujundamisel üldises tubliduses või tervishoiu nõuete täitmises. Siis võiks lühidalt põhjendada võistlustöö mõtet — eluks vajalikkude harjumuste, teadmuste ja veenete omandamist, kus ei taotelda ainelisi sihte ega võeta tööst osa tašu pärast. Ilusa mälestisena ühisest aätetööst hinnatagu mälestuslehti. Peale selle on soovitatav põhjendada üksikule auhindade määramist. See ettekannekokkuvõtte peaks toimuma pidulikult enne mälestuslehtede ja auhindade jagamist, selle võiks esitada E. O. L. nimel ja ta peaks väärilt lõpetama võistluskirjutuse pedagoogilise ülesande.

E. O. L. Karskuskasvatustoimkond.

XII võistluskirjutuse ülesanded

Küsimuste vastamiseks kui ka kirjandiks võetavale paberile kirjutab õpilane ülesse paremale äärele selgesti loetavalt kooli nime ja klassi, oma eesnime, perekonnanime, vanuse aastates, „XII võistlusõping“ ja kirjutamise aeg.

A. Kirjandite teemad.

Nooremale rühmale — „**Minu Kodu.**“ (Kuidas veedan kodus oma aja. Kuidas kaunistan oma kodu. Miks armastan oma kodu. Jne.)

Vanemale rühmale — „**Kuidas tahan olla kasulik kodumaale.**“

B. Küsimusi vastamiseks.

Nooremale rühmale (I—IV klass).

1. Kuidas peame alati oma töö tegema?
2. Miks peame olema oma vanemaile ja õpetajaile sõnakuulelikud?
3. Kuidas teen rõõmu oma vanemaile?
4. Kuidas võime olla kasulikud oma kodumaale?
5. Kuidas peame täitma meile usaldatud kohustused?
Olen varem võtnud osa võistlusõpingust ja saanud auhindadeks järgmised raamatud:

(Altkiri.)

Vanemale rühmale (V—VI ja täienduskl.)

1. Miks peame olema üksmeelsed?
2. Missugused meie rahva ettevõtted on õnnestunud kogu rahva üksmeelil?
3. Too näiteid elust, mis kinnitavad, et ainult hästi tehtud töö on töö?
4. Kuidas sa suhtud oma vanemaile, kodustele, kaasõpilastele? Miks peame olema alati lahked ja sõbralikud?
5. Mida tähendab lause: „Härga sarvist, meesta sõnast“?
6. Nimeta mõnd kohusetruud tegelast Eesti elus või sinu tuttavate hulgas? Kuidas väljendub kohusetruudus?
7. Kuidas võime meie, noored, olla kasulikud Eestile? (Vastata siin ainult lühidalt, kirjandis pikemalt.)
8. Kelle sarnane tahaksid olla? Mispärast?
9. Too näiteid elust, kus hooletus põhjustas õnnetusi.
10. Mida tahaksid korda saata tulevikus?
Olen varem võtnud osa võistlusõpingust ja saanud auhindadeks järgmised raamatud:

(Altkiri.)

Aruandelehed

palub toimkond koostada harilikul (ja harilikus asendis võetud) kantseleipaberi lehel (23×37 sentimeetrit), iga rühma jaoks eraldi, järgmiselt:

E. Õ. L. korraldatud XII võistlusõping 1938. a.

(Kooli nimi, asukoht, maakond, täielik aadress)

..... **rühm.** Osavõtjaid: p., t., kokku õpilast.

Järje nr.	Ees- ja perekonna-nimi	Klass	Vanadus	Töö hinnang	Erilised märkused auhindamiseks	Missugused raamatud (lüh. nimed) varem auhinnaks saanud (kõik)	Märkusi
1
2
jne.

(Hindajate allkirjad)

Võistlusõpingu tulemuste kokkuvõte

Üldise ülevaate saamiseks võistlusõpingust palub toimkond kõiki koole võistluskirjutiste läbitöötamisel teha lühike kokkuvõte töist rühmade viisi. Kokkuvõte palutakse teha harilikku kantseleipaberi lehel (23×37 sm.) järgmiselt:

E. O. L. KORRALDATUD XII VÕISTLUS- ÕPINGU KOKKUVÕTE

(Kooli nimi, asukoht, maakond)

Koolis on klassi õpilasega.

Võistlusõpingust võttis osa õpilaste arvust
nooremas rühmas%, vanemas rühmas
.....%, kokku%.

Noorema rühma vastustest:

Iga küsimuse kohta eraldi märkida iseloomulikud vastused ja mitu õpilast missuguse vastuse annud. Samuti märkida, kui küsimusest valesti aru saadud või kui poiste ja tüdrukute vastused küsimusele erinevad.

Küsimuste numbrid (1—5) kirjutada vastuste ette.

Noorema rühma kirjandid:

Tähtsamaid jooni, mis eriti ilmnevad tööst (mis, mitu korda, poiste ja tüdrukute kui ka aastate erinevus suhtumises toodud küsimustes).

Vanema rühma vastustest:

Vastused rühmitada, iga küsimuse kohta eraldi, nagu noorema rühma juures. (Vastuste erinevus soo ja vanuse järel.)

Samuti kirjutada küsimuste numbrid (1—10) vastuste ette.

Vanema rühma kirjandid:

Sarnaselt nooremale rühmale.

ÜLEVAADE ÕPILASRINGIDE TÖÖST

Siin märkida: missugused ringid koolis töötavad, ligikaudu missugune % õpilaste üldarvust kuulub ühte või teise ringi, tähtsamat ringide tegevusest, kuidas on ringid (või kool) karuskuskasvatustööst osa võtnud ja muud, mis annaks ettekujutuse õpilaste isetegevusest koolis. (Need andmed arvestatakse koolidele auhinna määramisel.)

(Koht, aeg)

(Allkiri)

TEATEID

Karskuskirjanduse bibliograafiline loetelu valminud.

Üliõpilane Otu Ibius, kes praegu töötab eesti karskusliikumise ajaloo koostamise kallal, on lõpetanud neil päevil eesti karskuskirjanduse bibliograafia ajavahemikul 1766—1918. Karskuskirjanduse loetelu sisaldab kokku üle 200 numbrit. Ajaliselt esimene teos on 1766. a. Põltsamaal P. E. Wilde ja A. W. Hupeli toimetusel ilmunud ajakiri „Lühhiike õppetuse...“, milles käsitletakse muuseas üsna pikalt ja asjalikult joomise kahjulikkust. Sellele järgnevad Arveliuise, Luce, Willmanni, Henningi, krahv Mannteufeli, Kreutzwaldi, Kõrberi, Jannseni j. t. teosed, milledest osa käsitleb muuseas karskusküsimust, osa on täiesti pühendatud sellele. (Armastusse sanna lajajomisse vasto 1838, Wina-katk 1840 j. t.).

Möödunud sajandi keskpaigast alates on palju usuliste ringkondade kirjatatud karskuskirjandust „põrutavate“ pealkirjadega: „See kõige hirmsam uue aja mõrtsukas“, „Patu-ema“, „Põrgu viitl ja Taeva kannel“ jne.

Autorite, tõlkijate ja toimetajate üldarv tõuseb ligi 250-le, neist on rikkalikuma toodanguga M. J. Eisen, J. Tiik, V. Reiman, J. Järv j. t. Naisautoritest on esimene paruniproua Stael von Holstein (1894. a.). Naisautoreid üldse esineb vähemalt kümnekond, neist tuntumad on H. Pöld, L. Ploompuu-Vesterinen. Marie Liiva koostas ja andis omal kulul 1896. a. välja terve raamatu „Mõtted noorerahva kohustest“.

TOIMETUSELE SAADETUD KIRJANDUST

Möödunud aastal saadud ajakirjad: „Aed“, „Arenng“, „Eesti Noorte Punane Rist“, „Eesti Skaut“, „Kevadik“, „Külvaaja“, „Loodusevaatleja“, „Loomasober“, „Välis-Eesti“, „Opintotoveri.“

Käesoleval aastal saadud ajakirjad:

„Aed“ nr. 1, 2.

„Eesti Skaut“ nr. 1, 2.

„Kevadik“ nr. 1.

„Opintotoveri“ nr. 1, 2.

Seltskondlikud kohtud alkoholi üle. Juhtnõore nende korraldajaile. Koostanud adv. F. Huik ja Otu Ibius. E. Karskusliit Tartus, 1938. Hind 10 senti.

Lootusringi rinnamärkide

tellimisel palume töökoja omaniku nime muutmise arvestada ja saata tellimised: Kullasepaäri Oskar Viik, Raekoja hoone, Tallinn.

Võistlusõpingust

osavõtnud koolide arv on esialgsete andmete järel võrdne läinud aastal osavõtnud koolide arvule, kuna osavõtnud õpilaste arv tundub suurem olevat, sest sel aastal võtsid mitmed koolid tööst osa suure õpilaste arvuga. Öpiraamatu trükk (5000 eks.) lõppes märtsikuu alul ja mitmedki hilinenud koolid pidid jääma ilma raamatuteta, neile saadeti ainult üksikuid raamatuid üldiseks kasutamiseks.